

PEDAGOGIA LLATINOAMERICANA

Pio Maceda

Quan escrivim sobre educació, amb freqüència citam els teòrics dels països desenvolupats. Gairebé mai apareixen referències al que es fa en el Tercer Món o en els països en vies de desenvolupament.

L'assistència a l'Encontre per la unitat dels educadors llatinoamericans, que ha tingut lloc recentment a l'Havana, en una delegació de la *Fundación Cooperación y Educación* (FUNCOE), m'ha permès descobrir que compartim molts d'elements del discurs. I m'atreviria a dir que hi ha idees autòctones d'Amèrica Llatina capaces d'enriquir el nostre.

És molt difícil fer síntesis, i en cas d'aconseguir-ho, se sap que es tracta de línies molt generals que només reflecteixen una part de la realitat. Correr el risc d'expressar en unes quantes línies el més útil que vaig percebre en aquest encontre de més de quatre mil delegats i delegades de tots els racons d'Amèrica i d'alguns països europeus.

Quines idees compartim? Què ens poden aportar els companys i companyes de Cuba, Argentina, Mèxic, Colòmbia, Brasil...?

Pel que fa al que compartim, vull deixar constància que, tot i que la seva realitat és molt diferent a la nostra, utilitzen conceptes equivalents, tota vegada que les idees de l'Escola Nova arribaren allà i allà hi han tingut continuadors que les han adoptat i enriquit, tal com ha ocorregut amb la literatura, l'arquitectura, la música, etc. Aquesta recreació té algunes aportacions originals, com és el cas del que es relaciona amb la creativitat. Si la literatura, les festes o l'artesanía mostren una mescla de colors, sensacions i vivències, la teoria educativa no ha quedat al marge d'aquesta potencialitat. Un altre tret, proper a l'anterior, és el relatiu a una gran unitat ment-cos, que arriba al seu millor nivell a Brasil, Cuba, i en general, als països amb presència significativa de la raça negra, impregnats per la cultura del cos que dugueren els esclaus africans. També és més positiva la relació naturalesa-cultura. Si per a nosaltres l'important és que els coneixements científics es posin al servei d'un desenvolupament soste-

nible, ells posen l'èmfasi en la necessitat de recrear la història per tal que les persones se sentin orgulloses de la pròpia cultura; d'aquesta manera abandonaran el model depredador del consumisme per recuperar hàbits del passat més respectuosos amb el medi.

Per què a Espanya ens miram sobretot en els models anglosaxons? Cal que analitzen les aportacions d'aquests i, al mateix temps, ens serà de gran utilitat analitzar els plantejaments dels nostres companys i companyes llatinoamericans.

Si en el nostre país admiram la figura de Giner de los Ríos, a Amèrica llatina és molt

valorada la dimensió pedagògica del cubà José Martí, el qual, per exemple, defensava que "les nines han de saber el mateix que els nins per poder parlar amb ells com a amics", malgrat la clara divisió per sexes que es reflecteix també en el seu discurs.

En la nostra pedagogia pesa més el que és científic que el que és històric. El constructivisme és el model funcional que explica l'adquisició d'hàbits i coneixements. Sense dubte, però, hi sortiríem guanyant si el completéssim amb trets tan humans com la creativitat, la unió ment-cos o la relació naturalesa-cultura. □

STE de Madrid

ESPECIALISTES EN ARTICLES DE
MUNTANYA, CAMPING, ESQUI I ESCALADA

ES REFUGI

Pl. Palou i Coll, 10 (Banc de s'Oli)
Telèfon 71 67 31
07002 Ciutat de Mallorca

